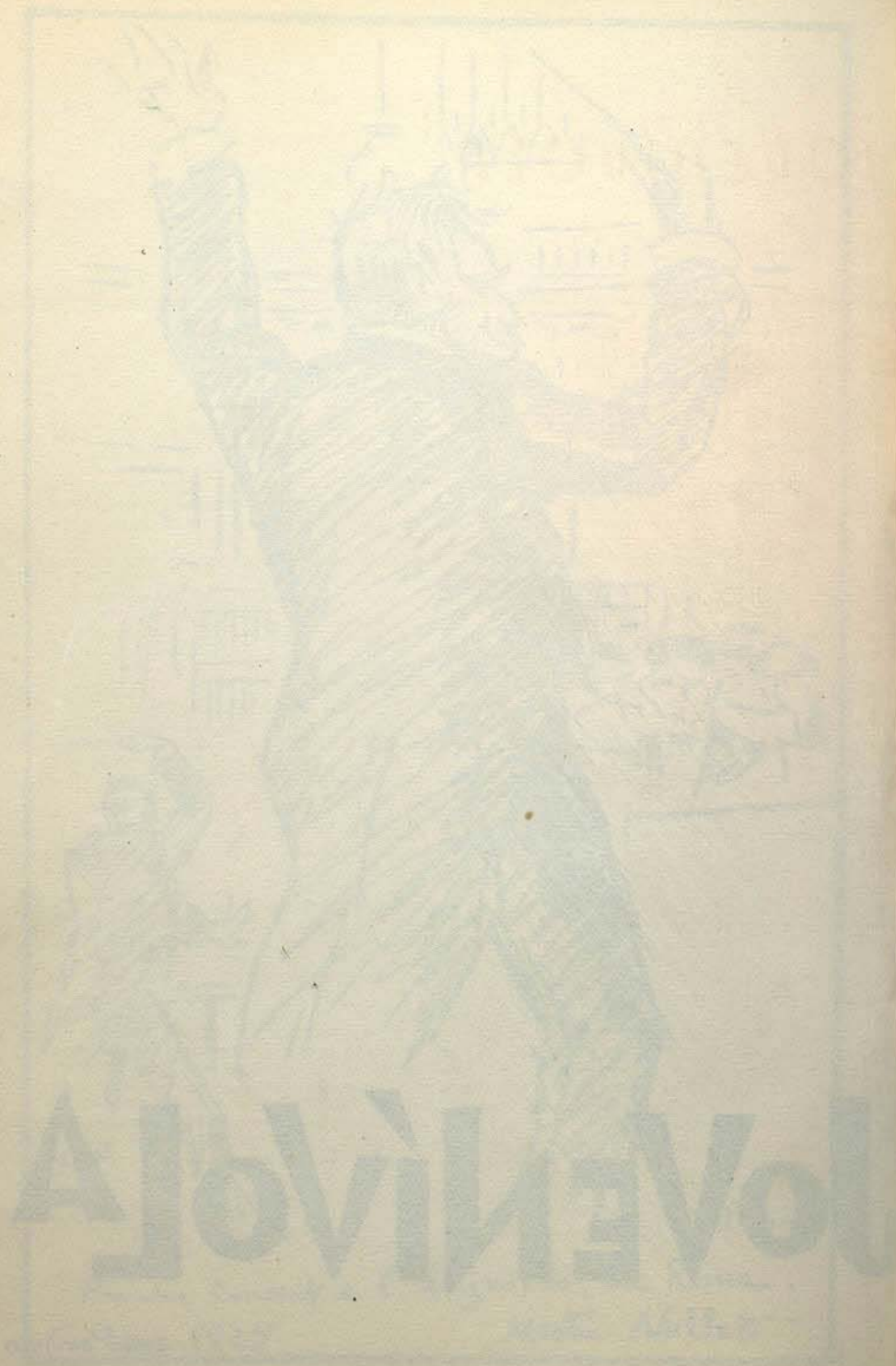

JOVENÍVOLA

SENTIT DE RESPONSABILITAT

JOVENÍVOLA

Gener de 1960

JOVENIVOLA

Gener de 1960

Editat a MULTICOP - Barcelona

Dipòsit Legal B - 14508 - 1959

EDITORIAL

SENTIT DE RESPONSABILITAT

L'afeixugada vida que la complicació - més que la modernització - dels nostres dies ens obliga a suportar o admetre, fa que oblidem o negligim allò que és substancial al nostre viure. Oblidem l'esperit, ens materialitzem. A vegades, sense ni adonar-nos-en, inconscientment. En altres ocasions, però, amb un amarg regust de complicitat, fruit d'una deixadesa espiritual o d'un relaxament anímic. Una prova d'aquest decandiment que assenyalen la constitueix el fet que en moltes coses elementals i que tots donem per admissibles, encara no ens posem d'acord o titubegem. Perdem la consciència comuna, perdem el dret a sentir i expressar-nos en una sola veu. La materialització ens ha portat a un nefast individualisme, en moltes coses.

Cal desempellagar-se d'aquesta pesantor, d'aquest llast de l'esperit i mantenir-se en un estat de plena consciència. Cal saber valorar les coses i les formes amb un criteri just, que s'acordi amb la seva normal significació. Volem dir, per exemple, saber apreciar i distingir la bellesa, la simplicitat, la vulgaritat, el ridícul, el convenient, etc.; sense que els altres ens hagin d'aclarir el seu just significat. Se'ns demana una actitud conscient entre tant d'aldarull d'ofuscat i propaganda. La nostra consciència moderna ho exigeix si volem viure també en la modernitat dels dies. Una de les premisses és considerar les coses tal com realment són, sentir-les i actuar segons la reacció oportuna de la normal consciència. Aquesta actuació podem definir-la com a sentit de responsabilitat.

Cal viure de cara a les coses, a la vida i a la bellesa que hi ha en elles. Si sabem "sentir" les coses segons la seva pròpia bellesa, també les sabrem "dir" bellament. Maragall, el gran místic de la bellesa, és un dels més grans poetes que ha sabut expressar més bellament les coses perquè sabia valorar-les tal com eren. Per això s'ha dit sempre que Maragall expressava les coses amb "paraula viva".

No és a l'atzar que hem citat Maragall. Entrem dintre un any que podríem anomenar maragallia. Els amics, devots i admiradors del poeta es proposen homenatjar la seva memòria de la manera més noble i digna. Cal que tots hi contribuïm. Maragall representa moltíssim per al nostre Orfeó. Cal homenatjar-lo també segons les nostres possibilitats. Des de "JOVENIVOLA" expandirem tota mena de suggerències, articles, notes, poesies, sessions Culturals, etc. dediquades al nostre gran poeta. Que aquestes breus paraules serveixin com a porticada al nostre homenatge a Maragall. Considerem-ho, i si tenim esperit de responsabilitat, actuem degudament.

=====

Joan Maragall

Enguany commemorem el centenari de la naixença de Joan Maragall i Gori-
na, que fou, després de l'apoteosi de Verdaguer, el poeta que entrà directa-
ment en el sentit de les coses, i al que ell en digué la paraula viva. Fou el
poeta de les emocions ciutadanes, com una flama que camina, amb els sentits a-
brandats. Un místic amb ànima salvatge, com digué Claudel de Rimbaud. Nasqué a
destemps, no fou a temps d'universalitzar-se. Ens alliberava, però, de la feig-
guesa barroca i wagneriana, al meu entendre, del cantor de "L'Atlàntida" i de
"Canigó". En Verdaguer provenia del poble, es feia poble, creà, fins i tot, si
a tant m'hi entesto, un nou sentiment. En Maragall, l'abrandava, l'encomanava a
tots. Era el retorn a la simplicitat, però com un atleta per l'estadi, amb la
torxa a la mà. El sentit de la seva poesia, segons ell, era dir bellament les
coses. Crec que, més que dir-les, sentia, en el fons del seu esperit, les co-
ses. Fou, durant tota la seva vida, el sentiment oficial de Catalunya. I aquest
abrandament de la seva poesia que esmentàvem, no li llevava l'esperit i l'em-
pena de crear, ell, tan somnós, una llar modelica, l'home que estima la mu-
ller i els fills, que dona fills a desdir, com un patriarca bíblic. Es donava
de ple a la vida, sentia la vida i volia, a la seva manera, eternitzar-la -seg-
timents, moments, lluita. I és precisament al llarg de tota la seva producció
literària que l'home sembla, en ell, com una espurna d'eternitat. La seva fe,
sentida i raonada, li dona la força d'una immortalitat exigent. I per això, la
mort, la vol -paraules seves- "embellidora". I que li sigui, a fi de comptes,
com una major naixença.

Un home que es llença de ple a la vida, que ho veu tot transparent, que
quasi no parla de pecat, feia pressentir, per a molts - Unamuno, entre altres-
una revolta de tot el seu ésser davant la mort. I no fou, gràcies a Déu, així.
Quan rebé el Viàtic, féu com un comiat i un agraïment de tot davant la Forma
entre els dits del Pere Miquel d'Esplugues. Donava gràcies a Déu dels dons que
havia rebut: ell, tan feble, i que havia sacsejat, amb la seva ànima, mig món
i havia creat una nombrosa família. Un transplantat, i, alhora, l'home que to-
ca de peus a terra, que recull totes les aspiracions d'un poble que es redreça
de la seva somnolència, que vol viure la seva història. Fins i tot, volia i es-
bia perdonar. Quan els fets de la setmana tràgica de l'any 9, i arran de l'an-
sellament d'En Ferrer i Guàrdia, redactà un article, que ha restat inèdit, i
que titulava: "No el mateu!" Un home pur, com si sortís de l'entranya creadora
de la mà de Déu.

Si bé en el seu llenguatge és un bàrbar - català barceloní - aquest
primitivisme; aquest deix insegur d'expressió, aquest prescindir de la filolo-
gia, eren el producte d'aquest llençar-se resoltament al sentit directe de les
coses, el retorn a la simplicitat, al foc de la paraula més que a l'embelli-
ment de la forma. Prescindeix del ropatge i va al paisatge interior, amb les
seves bel·leses i tempestats. I fou, en aquest aspecte, com una mena d'aire
fresc al migdia, després de l'ardor del geni d'En Verdaguer.

PERE RIBOT, pvre.

ELOGI DE MARAGALL

Potser el més just elogi que es podria fer d'aquest home amb la seva
personalitat genial, tota ella irradiació i influx, és que tot d'ell fou para-
la viva; els poemes i les proses, els actes i fins els gestos i fins les in-
hibicions i silencis.

CARLES RIBA

Un poeta com En Maragall és un do de Déu per als homes; és un crit de deslliurança de tot el que aclofa i enterboleix l'esperit sobre la terra; és un raig de sol vivificador per a l'ànima.

En Maragall era el nostre poeta optimista: tenia el do de resoldre en harmonia tot el que aparentment és contradictori, en la pau profunda de son esperit.

LLUÍS MILLET

=====

Albert Camus

Ara ell ja ho sap i nosaltres parlarem del seu afany de recerca, quan qui cer cava i preguntava ja ha trobat.

El dilluns dia 4 de gener, quan el Sr. Gallimard venia de Cannes, va recollir Albert Camus de la seva finca de Lourmarin (Provença) (finca que l'escriptor havia adquirit amb l'import del premi Nobel) i es van dirigir tots dos cap a París. El Facel Vega corria a gran velocitat. Una de les rodes posteriors va rebentar subítament, i l'automòbil, incontrolat, va rebotre contra una restellera d'arbres. Els ocupants foren llançats del vehicle. Només el cos d'Albert Camus, mort, resta al seu interior.

Tot seguit va produir-se un gran renou. Molta gent va dirigir-se al poblet de Petit-Villeblevin, on reposava el cos del qui fou un amant de la simplicitat. Tots els diaris publicaren la notícia de la seva mort en grans titulars. El "Figaro Littéraire" del dia 9 va dedicar-li quasi tot el numero. Havia mort un Premi Nobel.

Fins aquí la simple notícia. Però no és això sol. Camus havia simbolitzat molts ideals, havia expressat de manera clara una problemàtica que tots, més o menys, portem dintre d'una manera confusa. La seva simplicitat havia frapat molta gent de classe benestant, i havia donat un sentit a la vida de molts altres.

"Il faut donner un sens aux choses, a la vie". Això no era un descobriment, sinó la simple constatació de quelcom que podem considerar com un deure o una necessitat, si és que aquest sentit no ens és ja immediatament donat. Camus va reaccionar contra la tendència a donar un sentit a les coses a partir de quelcom que transcendís de l'home. "La certesa d'un Déu -ens diu en el "Mythe de Sisye"- que donaria un sentit a la vida, ultrapassa en atracció el poder im-pune d'obrar malament". Així, en abandonar tota mena d'explicació transcendent, les coses perden el seu perquè. Aleshores ell actua mogut pel seu sentit teleològic.

Al "Diari" de Robert Mallet trobem plasmades aquestes paraules dialoga-b i espontànies de Camus: "... Absurd, no és això? Absurd i meravellós. Com la vida, com tot el que intentem de comprendre".

És a partir d'aquest mot -meravellós- que Camus supera la crisi de va-lors objectius i passa de l'afirmació de l'absurditat de la vida a la predica-ció sobre el seu amor. La vida és l'etern intent, fallit sempre, d'ésser-ho tot, d'esdevenir déu. És el treball de Sisye que mai no assolix el cim de la muntanya, però que ho torna a intentar una i altra vegada. Si Camus, però, in-sisteix -dic "insisteix" i no insistia, potser com un simple costum; no vull

lluitar-hi - sobre la manca de sentit d'aquesta vida, és tan sols perquè creu "que és a partir d'aquesta absurditat que l'hem d'estimar i hem d'estimar aquests homes també absurds"; aquests homes, com l'heroi de "L'Etranger", condemnats a mort.

Jean Guehenno escriu al "Figaro Littéraire". "Certament, jo sabia, jo no havia deixat mai de saber que la vida era absurda, però no comprenia que hom s'esmerçés a demostrar-ho". És curiós que Guehenno no hagués vist que Camus repeteix aquestes paraules, en tant que les considera com un pas necessari per a arribar a la genuïna idea de l'amor i de la solidaritat.

En certa manera constitueix un fenomen semblant al d'Unamuno predicant l'angoixa, no per un específic desig de fer sofrir els altres, sinó perquè creia que solament a partir del més profund d'aquesta angoixa pot germinar la llavor de l'esperança. La finalitat que pretenen un i altre és clarament diferent, però el paper que juguen l'acceptació de l'absurd en un i l'angoixa en l'altre, (coses per altra banda no tant distants) és paral·lel.

Escriu el mateix Jean Guehenno: "Ningú, des de molt temps, no havia sentit, potser més dolorosament l'absurditat de la condició humana... Però tota la seva obra ens obliga a continuar creient en l'home, en els homes. Només aquí pot existir la nostra fidelitat". Cal comprendre, però, que ens trobem davant de dos fets dissemblants: és precisament l'estat d'excepció humana ("La peste") el que ens porta directament a l'estimació dels homes.

La relació d'aquest absurd individual amb el col·lectiu no és, però, tan senzill. En Camus, no és tan sols que un sigui conseqüència de l'altre. Es tracta més aviat que un d'ells - ideal d'humanitat - substitueix la transcendència. I és que en un o altre, quan aquesta substitució es fa necessària, quan s'ha negat la realitat de l'inconegut, s'ha de posar quelcom d'immanent que supleixi d'alguna manera les seves funcions.

Aquest fet es fa evident al llarg de les dues primeres novel·les. Per una banda "L'Etranger", publicada el 1942, i per l'altra "La peste", publicada cinc anys més tard. El fet de no escriure res més que "L'Etranger" era difícil de suportar, i aleshores va néixer la segona novel·la. De bell antuvi ens havia donat la impressió de l'absurditat individual. Però amb "La peste" ens presenta ja la sortida; la identificació amb aquesta humanitat, que es realitza precisament al llarg dels estats d'excepció de "La peste".

Es tracta, doncs, com dèiem abans, de convèncer primerament la gent que aquest estat de pesta és l'estat substitutiu de la Humanitat: d'aquí naixerà el sentit solidari. Fent referència a la frase que al principi transcrivíem: ("La certesa de Déu és una atracció...") ens trobem que, si bé ell va poder superar aquesta atracció vers la certitud d'un Déu, no va poder passar - i això és gran en ell - sense la certesa mateixa. I precisament això tan profundament humà és el que m'ha fet creure sempre que en ell hi havia la més pregonera sensació de sinceritat.

Altrament, és un fet en certa manera curiós que centri aquesta substitució sobre l'ideal de la Humanitat. Max Scheler ja havia advertit després de la segona guerra mundial la decadència de l'ideal d'Humanitat com a substitutiu del de transcendència. Advertia Scheler que mentre existiren guerres més o menys particulars pogué perdurar la creença en la Humanitat com a valor absolut. La llavor del mal podia estar en la divisió.

Però des de la primera guerra mundial en què la Humanitat - tota - va tornar-se contra si mateixa, defalliren totes les esperances de divinitzar-la. Una Humanitat que havia estat capaç de tornar-se contra si mateixa estava mancada dels valors intrínsecs d'unitat i bonesa necessaris per poder creure realment en ella.

I Camus no solament va viure durant la seva infantesa la primera guerra mundial, sinó que va participar activament en la segona com a redactor en cap de "Combat", el periòdic de la resistència.

Amb tot, creu encara en aquesta Humanitat i és capaç d'escriure aquella frase que ha estat tan glossada: "En els homes hi ha més coses dignes d'admiració que de menyspreu".

Però, per tal de donar una visió completa de l'home, cal fer també referència a la netedat i honestetat a ultrança de la seva posició política. Posició que l'ha portat a ser un dels homes més criticats en aquest aspecte, tant per les dretes com per les esquerres. Però això no ha d'estranyar-nos gens.

El procés esquemàtic de la seva ideologia és prou clar. És evident, i seria d'estranyar el contrari, que un home que creia com ell en la Humanitat (amb majúscula) es sentís atret per la ideologia marxista, per una part, i per l'efectivitat comunista, per l'altra.

El 1934 s'ingressà al P. comunista i en surt l'any següent. En realitat el desengany no es féu esperar. Si observem el procés polític en la majoria dels intel·lectuals francesos contemporanis - des de Malraux, avui ministre gaulista, fins a Sartre - veurem que el seu "flirteig" amb el comunisme fou molt més curt i intrascendent que el de la major part dels seus companys de lletres.

Camus no creia en les democràcies parlamentàries en les quals no hi havia una base de democràcia econòmica. Però això no va cegar-lo fins al punt de no deixar-li veure també la contrapartida dels sistemes que propugnaven l'establiment radical d'aquesta base. Recordo una frase seva, no se exactament d'on, que ve a dir: "Si algú us treu el pa suprimint al mateix temps la vostra llibertat. Però si algú us nega la llibertat, podeu estar segurs que el vostre pa ja no està assegurat, perquè no dependrà de vosaltres ni de la vostra lluita, sinó de l'arbitri d'un amo".

També la seva actuació durant l'ocupació alemanya mostra la seva netedat i simplicitat. Davant del fet de l'ocupació alemanya no va especular ni fer teories. Tot simplement es convertí en redactor de "Combat", i des d'allí va portar la seva lluita.

I ens trobem, per últim, davant l'ídol d'una joventut, en el qual s'havia transformat aquest home de 47 anys, que va morir fa uns dies. En primer lloc, hem de salvar Camus de qualsevol responsabilitat per l'existència d'aquest nou "snobisme" - dit existencialisme - de St. Germain des Prés. Però això no és tot. Una joventut que es trobava amb una manca absoluta dels valors religiosos i àdhuc amb uns prejudicis absurds davant d'ella, va veure en ell un sant laic, l'exponent de l'humanisme sense Déu.

Ell va predicar, va cercar i, amb tot, la presència de Déu manca en la seva obra. La discussió d'aquestes coses seria molt llarga i molt dura.

"Ara ell ja ho sap". Nosaltres només podem esperar que el seu amor i la seva sinceritat el regenerin en el descanç, després de la lluita.

XAVIER RUBERT

=====

UN RECORD A CONCEPCIÓ CALLAO

El dia 25 de desembre d'aquest any passat, diada ben assenyalada, per cert, moria en la nostra ciutat una artista estimada i admirada per tothom: Concepció Callao.

Dir que Concepció Callao era una gran contralt, una mestra genial en el difícil art de moure la veu sempre amb emoció i sempre amb una impostació perfecta dels sons, és una cosa que ningú no ignora.

Quan una artista ha coronat una època en el concert i en el teatre, com ho va fer ella, deixa un buit difícil d'omplir.

La nostra artista es destacà en tots els gèneres que va cultivar. Era una virtuosa en la interpretació dels grans Oratoris dels músics més eminents i genials del món. En el "Lied" era pulcra i noble, dominadora d'un estil perfec-

te. En la cançó catalana era clara en la dicció i sabia donar a l'obra aquell caràcter sobri que exigeix la interpretació de la cançó de la terra; i en l'òpera, una magnífica cantant i una excel·lent actriu.

La "Conxita", com familiarment l'anomenàvem, era una noia xamosa i alegre i d'una generositat exageradament noble per als companys. La seva alegria era contagiosa. Tenia una rialla fresca de cascavell. Fins i tot era musical. La seva rialla era cromàticament modulada i sempre franca.

El meu primer contacte amb ella va ésser l'any 1921, quan les primeres audicions de la "Passió segons Sant Mateu", de Bach.

Aquell qui va tenir la sort de sentir-la en aquesta meravellosa obra, la més gran de la història de la música, mai no podrà oblidar l'emoció de la seva veu ni el dramatisme de la seva genial dicció.

Tant en els recitatius, ariosos, com en les àries d'aquesta genial obra posava l'ànima a flor de llavis que feia esborronar d'emoció tothom; però en el seu art meravellosament assolia una altura encara no aconseguida, potser, per mi; gu, era en aquell moment culminant de la Passió de Jesús, que diu:

"Oh, Gòlgota, sinistre Gòlgota!"

Difícilment es podrà oblidar l'emoció d'aquesta pàgina musical del gran Joan Sebastià Bach, però difícilment, també, es podrà oblidar mai el dramatisme que la veu de la nostra Callao posava en aquest "Gòlgota, sinistre Gòlgota!"

Concepció Callao, però, tenia el domini de tots els matisos en la seva veu. Si en un moment dramàtic t'esborronava la pell i et feia saltar les llàgrimes d'emoció, en un moment tendre, tenia un domini tan gran de les seves meravelloses facultats, que la veu se li entendria dolçament com un miracle. I aquell volum gras, profund de la seva veu, desapareixia per a convertir-se en una veu dolça, tendra i avellutada, sense perdre mai, però, la bona qualitat del seu instrument fònic.

Sempre va comptar les seves actuacions per èxits, tant en les sales de concerts com en el Teatre del Liceu on va cantar diferents temporades. Jo l'havia vista en l'òpera de Bizet, "Carmen", i quedava genial, com hem dit abans, així com a cantant i com a actriu. I és que, a més de posseir una gran musicalitat, tenia un talent no gens comú entre els artistes de teatre.

La seva veu era completa; amb una gran extensió que li permetia cantar partícels de soprano.

I dic això, perquè quan vaig fer el meu debut al Teatre amb el "Don Joan de Serrallonga", del mestre Morera, la Callao va cantar l'obra amb mi, molt grat que el paper de "Donya Joana", que havia estrenat Josefina Bugatto, era de soprano.

Una efemèride que és just de destacar també, va ésser la representació de "Lohengrin", que l'any 1924 es va donar al Teatre Tivoli. El mestre Capdevila i en Pieri em demanaren si jo em veia amb cor de cantar l'òpera de Wagner, jo vaig acceptar imposant una sola condició: que s'havia de cantar tota l'òpera en català segons la traducció de Joaquim Pena.

Artistes catalans, eminents com Viñas, Palet, Blanchard, i Raventós, tots ells especialitzats en el gènere wagnerià, havien cantat fragments en català de diferents òperes d'aquest genial autor al Liceu, però tota una òpera, tant tothom en català, no s'havia fet mai encara. I aquell any, per a inauguració d'una gran temporada d'òpera que s'havia de celebrar en el Teatre Tivoli, va cantar "Lohengrin" tot en català. I encara hom recorda la creació de la Callao en la partícels de contralt d'aquesta magnífica obra.

I per què enumerar més el que és un viu record per a tothom!

Encara, però, vull recordar una altra efemèride gloriosa de la nostra artista. Aquella magnífica Hostalera del "Giravolt de Maig", de Carner i del mestre Toldrà, que estrenàrem al nostre Palau de la Música Catalana, el 27 de febrer del 1928.

I si a tot això afegim la vinculació estreta i constant que aquesta genial artista ha tingut amb l'Orfeó Català, comprendreu per què JOVENIVOLA, no podia passar per alt el traspàs d'aquesta amiga nostra i gran cantant, que no golament ha esvat una glòria catalana, sinó que va saber fer perdurables totes les seves actuacions. Per tot això els catalans, i sobretot els cantaires i mestres, haurem de plorar i enyorar sempre una artista tan nostra i tan fidel a les activitats de l'Orfeó Català.

I si nosaltres hem de recordar-la sempre amb tristesa, què no faran aquests deixebles que ha deixat en el millor moment dels seus estudis, en veure que han perdut una mestra tan intel·ligent que sabia guiar-los pel camí, que amb tota seguretat, els havia de dur al triomf de les seves il·lusions de cantaires!

El Conservatori Municipal de Música, on de tants anys ella tenia una càtedra de cant i on havia demostrat les seves altes aptituds, ha perdut una mestra difícil de suplir.

Descansi en pau, la nostra gran artista, i que el record de la seva veu ens posi al cor i als llavis el so fervorós d'una pregària.

EMILI VENDRELL

= = = = =

PIERRE FOURNIER

El violoncel·lista francès Pierre Fournier es presentà al públic del Palau en un programa de l'Orquestra Filharmònica de Barcelona que dirigeix el mestre Jacques Bodmer. Els dos concerts per a violoncel i orquestra de Boccherini i Schumann, dels quals interpretà la part solista, foren una veritable meravella, sobretot en les cadences en què ens pogué demostrar millor el seu temperament artístic. El públic, -no molt nombrós, ja ni cal dir-ho, i no sabem per què- aprecià degudament el seu art inimitable. La seva justificada fama -els amants de les classificacions l'han situat després de Pau Casals- no li és motiu d'envaniment. Treballa continuament. Després de l'assaig immediat al concert, quan tot just falten pocs minuts per iniciar-se, i davant la sala buida, rodejat només d'uns pocs músics embadalits, Fournier treballa encara i fa alguns exercicis de dits, que són escoltats fervorosament. Extreu totes les resonàncies possibles del seu instrument.

-És el millor dels tres que posseeixo -ens diu-. És un Bergonzi, construït a Venècia l'any 1722 i adquirit a un antiquari. És el que he treballat més i el que posseeix més sonoritat

Ens parla del seu treball. Després d'aquest concert té un contracte per actuar amb la RIAS a Berlín, en un programa on figuren dues obres de tendències i estructures tan oposades com "Salomó", de Bloch, i "Don Quixot", de Strauss. Ens diu que li plauen aquests contrastes, perquè són una forma de demostrar que el violoncel -i l'artista- no tenen limitació. I ell, enamorat del seu art, ho demostra. Després continuarà la tournée per Alemanya.

La seva vocació és admirable. Ja des de molt petit sentí un veritable amor per la música. Començà estudiant el piano. Però als vuit anys sofrí una paràlisi que li afectà la cama. Aleshores la seva mare l'inclinà a l'estudi del violoncel. Avui, quan els cabells blancs li donen ja un noble aspecte, encara es serveix del bastó en el seu caminar característic. Però això no ha estat obstacle en la seva carrera. Fournier ha assolit un nom, una fama.

- El més difícil no és pujar, fer-se un nom, una reputació, sinó, potser, mantenir-se. Això exigeix esforç i treball, i davant aquest constant sacrifici, seria innocent envanir-se o deixar-se portar per uns èxits, ni que siguin reals.

Fournier és home apassionat del seu art. Ell mateix, per exemple, ha arranjat la cadença final del concert de Schumann, en la versió que ell dona. Creu que en aquest concert tan dens, s'hi nota una relaxació. Seguint, doncs, l'evolució de l'instrument solista des de l'inici de l'obra, no ha fet més, segons ens diu, que reflectir aquest descens en la resolució de la cadença final. Per altra part, Fournier no cerca el lluïment propi, sinó més aviat el de l'instrument. No té preferències per autors determinats. Els seus recitals contenen sempre una obra clàssica, una romàntica i una moderna, perquè té interès especial en demostrar que el violoncel és capaç d'adaptar-se a totes les formes.

- Creu en els dodecafònics?

- No. Hi creuré quan realment escriguin per a violoncel, per a orquestra de càmera, per a quartets, etc., d'una manera més convincent de la que fins ara han intentat. Els dodecafònics només escriuen per a violoncel en relació amb els altres instruments, perquè necessitem tota la massa orquestral per produir els efectes que pretenen.

Fournier reconeix que és molt difícil d'escriure per a un instrument que té una gran amplitud de tessitura. Cal conèixer molt bé totes les seves possibilitats per arribar a escriure un bon concert per a violoncel. Entre els autors que millor s'adapten a les exigències d'aquest instrument, i després de vacil·lar una mica abans de respondre, hi situa Dvorak en les obres per a violoncel i orquestra. Per a música de càmera, Beethoven i Brahms, que compregueren perfectament el paper d'aquest instrument. Però -afegeix categòricament- la Bíblia per a tota música de càmera són les sis "Suits" de Bach; el pare de la música.

Fournier recorda una mica nostàlgicament que fou a Barcelona on tocà amb Pau Casals i la seva orquestra, l'any 1935. Admira extraordinàriament el mestre indiscutible.

Quan ens interessem pel seu fill, Fournier ens respon vivament que ha estudiat amb Wilhelm Kempf i Nikita Magaloff, i que actualment es prepara per a presentar-se al Concurs Internacional de Brussel·les, que patrocina la Reina de Bèlgica.

En demanar-li uns consells per als nostres joves estudiants, Fournier es reconcentra i parla a poc a poc:

- En primer lloc treballar la tècnica de l'arc i de la mà esquerra. Molta música de càmera per tal d'acostumar-se a escoltar els altres instruments amb el més viu interès i saber escollir. Impregnar-se en la tècnica dels grans intèrprets. Inspirar-se en els violinistes per l'agilitat, i en els pianistes per la pulsació i justesa d'expressió.

Després de la nostra conversa, Fournier demana una beguda fresca. Serà equilibrat, intel·ligent, i subtil, Fournier somriu i beu tranquil·lament. Després, les seves mans prenen el cel·lo i n'extreu un llenguatge d'harmonies...

FILLOS

=====

Enes poemes

I

Si sóc claror de mar,
si sóc camí de l'aigua,
també sóc sofriment,
esglai, terrible son
record d'altres carícies.
No vulguis saber el déu
que despulla la selva,
el orit de l'occeà
o el glavi del ferrer.
Vine, de nou, amb la
terra fecunda, vella
sement de terra nova
i alça la veu
per dir
que ets orfe.
o moribund de l'alba.

II

Sé que haurà de venir
incerta com és ara,
vençuda en el combat,
captiva en l'esperança.
Pressagi del ponent
aquesta antiga parla,
orgull del meu orgull
contra tota venjança,
invisible conhort.
Terriblement amarga
la mort de tot dolor
que no fos esperança.

III

Ànima meva, digues
la pau del teu paisatge,
feta de vents, de pluges,
de soledat immensa.

Ànima meva, parla
en llenguatge profètic
- i mots obscurs si calen -
d'una llum ignorada.

Ànima meva, plora
la nostra terra humida
sense banderes, nua,
trista com una verge.

MÓN MUSICAL

El cèlebre Quartet de Budapest, que feia deu anys que no havia visitat França, començarà el 28 de gener a Lyon una tournée per les principals ciutats d'aquest país. Els dos concerts d'aquesta Agrupació a París tindran lloc a la Sala Gaveau els dies 10 i 12 de febrer.

L'arpista italiana Susanna Mildonian ha obtingut el primer premi en el Concurs Internacional d'Arpa celebrat recentment a Tel-Aviv. El cònegut concertista basc d'aquest instrument, Nicanor Zabaleta, formava part del jurat.

El pianista francès Jean Paul Sevilla ha aconseguit en el XV Concurs Internacional d'Educació Musical, acabat de fallar a Ginebra, el Primer Premi absolut de piano, que li ha estat atorgat per unanimitat.

El "New York City Ballet" ha presentat, sota la direcció de George Balanchine i Martha Graham, un ballet titulat "Episodi", amb un fons musical, compost per la "Passacaglia", op. I, i les "Sis Peces per a Orquestra", op. 6, d'Anton von Webern.

El compositor francès Emmanuel Bondeville ha estat elegit Acadèmic de Belles Arts de França, per tal de suplir el lloc que va quedar vacant amb la mort de Florent Schmitt.

En un concert de la Filharmònica de Berlín, Herbert von Karajan ha presentat el "Réveil des Oiseaux", d'Olivier Messiaen, "on els berlinesos pogueren escoltar els crits i cants de 38 ocells diferents"; "a pesar del refinament francès de l'obra i dels extasis místics de Messiaen", segons opinió d'un crític, aquesta obra va ser acollida pels xiulets d'alguns espectadors, contrarietat per alguns aplaudiments de cortesia.

En el "Théâtre Royal de la Monnaie", de Brussel·les, Maurice Béjart i la seva companyia de ballet ha presentat una nova coreografia de "La Consagració de la Primavera", d'Igor Strawinski. La direcció musical anava a càrrec d'André Vandernoot.

L'Orquestra Simfònica de Moscó ha començat, aquest mes de gener, una tournée de 40 concerts pels Estats Units.

Victòria de los Angeles ha tornat al "Metropolitan", de New York, per cantar el paper de protagonista de "Pélleas et Melisande", de Claude Debussy.

"Primavera de Praga 1960" és l'encapçalament del concurs musical que es celebrarà en aquesta ciutat del 2 al 16 del maig proper.

Al teatre dels Champs-Élysées, de París, ha actuat el "Modern Jazz Quartet". Un comentarista anònim de "Le Monde" afirma que aquest quartet és una mica la reacció "debussysta" del jazz contra els excessos dels músics infestats de "rock and roll", i conclou: "Nosaltres teníem necessitat d'aquesta música que respecta els instruments i el públic, sense fragments de bravura inútil, sense "pathos". Aquests quatre negres tenen sang blava a dintre les venes..."

L'Orquestra de les Joventuts Musicals de Suïssa, dirigida per Robert Harnard, està fent una tournée per diverses delegacions d'aquesta Organització Internacional, amb un repertori compost per obres de Bach, Purcell, Haendel, Albinoni, Marcello, Vivaldi, Galuppi, Strawinski, Kelterborn i Wiblé.

DUES NOVEL·LES I UN NOVEL·LISTA

Si en la literatura catalana de la postguerra s'ha revelat un fenomen extraordinari, apassionant, discutit, aquest haurà estat el cas de Blai Bonet. Actualment el nom de Blai Bonet equival per a molts lectors a plantejar-se un problema obscur; àdhuc per a molts lectors de les seves obres que no han sabut entreveure encara l'autentica revolució que ha causat el nom d'aquest autor en el camp literari i social.

El seu ha estat un impacte claríssim. "Cant Espiritual", llibre de poemes que obtingué el Premi Ossa Menor 1953, fou l'esclatant presentació d'aquest autor mallorquí. Després ha donat proves de la seva autèntica vocació literària en "Parasceve", per exemple, obra dramàtica finalista del Premi Joan Santamaria, estrenada el 1956. Però la seva consagració definitiva, total, l'obtingué amb la seva gran novel·la "El Mar", discutida, però apassionant, verídica, que li merequé el Premi Joanot Martorell. "El Mar" (1) és una novel·la amarga, crua, atreviðissima, però que evidencia un problema humaníssim i real: l'adolescència pertorbada de la postguerra. Un llibre - podríem dir-ne sense concessions - que encaixa perfectament en l'anomenada "nova onada" o literatura "negra". La realitat amarga de l'home, el dolor del pecat i la tortura de la culpa, és el tema densíssim que protagonitza, més que els mateixos personatges concrets, les pàgines d'aquesta novel·la. Els comentaris que ha suscitat la publicació d'aquest llibre són diversos, contradictoris. "El Mar" és un llibre que requereix preparació i reflexió més que una simple lectura. Hom s'adona de la feblesa de l'home, que l'autor pretén descriure tràgic, però al mateix temps del contrast de la gràcia i del pecat, de la joiosa i trista condició humana.

Al marge de tota possible desorientació, principalment en lectors poc avertisats a aquest gènere i que s'encaren per primera vegada amb una novel·la semblant, cal reconèixer en "El Mar" tot el nervi vigorós d'un gran novel·lista. El seu verb, poètic i amarg, la seva expressió, són d'una qualitat impressionant. Literàriament, "El Mar" és una novel·la magnífica, perfecta, definitiva.

Blai Bonet ha confirmat darrerament la seva posició, el seu estil i la seva característica aportació a la novel·listica catalana, amb la publicació d'un nou llibre (2). En ell retrobem novament i en tota la seva força, l'autor d'"El Mar", malgrat que de la tragèdia col·lectiva d'una joventut desfeta pels resultats d'una guerra, hagi passat a la tragèdia individual d'un home al·lucinat pels seus efectes. Model d'una estilística actual i definida, igual que l'obra anterior, la recent novel·la de Blai Bonet s'endinsa en la problemàtica de l'esperit confús i torturat de l'home isolat i grandios en la seva misèria espiritual, abatut per la mateixa podridura de la humanitat. Igual que "El Mar" aquest nou llibre seria un llibre negre, desesperat, morbós, sense el contrapunt de fons que s'hi revela. En definitiva, l'ànima humana desfeta, torturada, extravida, posseeix encara tota la seva noblesa, perquè és ànima i humana. L'home caigut arrastra el pes de la culpa, el sofriment del pecat, però en ell hi ha -ni que sigui confusament - l'esperança, el desig de la llum. I si no ho aconsegueix, no n'és totalment responsable en moltes ocasions.

La visió de l'home segellat amb el record amarg i tràgic de la guerra, és descrita amb tota claredat. Andreu Crous, el protagonista d'"Haceldama" no és un paranoic, sinó simplement un terrible al·lucinat. El record de la tragèdia se li converteix en obsessió i intenta convertir el seu poble i la terra tota, en camp de sang, en un tètric "haceldama". "... La darrera explosió foren sis bombes llançades alhora; fou roja, com un d'aquests terrenys de juny, reberts de roselles enceses al sol. Vaig desitjar la perpetuïtat d'aquella vermellor. No se m'acudí de pensar que era el dolor d'una desgràcia. Tampoc no vaig pensar que fos la claredat del vespre. Es dreça en mi la seguretat que la nit no tenia parts, sinó que la fosca era, per sempre, aquella llengua roja, que esborrava els innumerables camins de la terra".

Les seva ambientació de guerra, del panorama desolat i sangonós del front és d'una autenticitat esfereïdora. La tragèdia, en un poble del nostre Maresme - en aquest cas Vilassar de Mar, implícitament - és fruit d'un impacte esglaia-
dor: la soledat de l'home davant l'espectacle més trágic, la guerra entre homes.

"Haceldama" és un relat punyent, amarg, però autènticament humà. No assoleix la patètica i esgarrifosa cruïda d'"El Mar", però hi reflecteix una problemàtica semblant. Els seus personatges són vius i ferotges, humans, pecadors, no pas convencionals ni arbitraris. Amb un estil precís, directe, sempre inquietant, l'autor traça unes pàgines excepcionals. "Per aquest camí del realisme, el poeta de Santanyí, - ha escrit un crític -, incideix en els propòsits majoritaris de la "nouvelle vague" de la novel·lística catalana, que assolirà per a aquesta literatura una difusió que fins ara era força problemàtica, no ja pel caràcter de la llengua, sinó més aviat per l'ostracisme de la major part dels seus llibres". Blai Bonet n'és una confirmació.

ANTONI SABAT

(1) "EL MAR", - Blai Bonet.- Col. "El Club dels Novel·listes", nº IX.- Barcelona 1958

(2) "HACELDAMA", Blai Bonet.- "Col·lecció literària Aymà". Segona època nº II.- Barcelona, 1959.

=====

Les jornades nadalenques ens han omplert les pantalles de nous films, sobretot americans, - prelude del que sembla que serà la programació de l'any 1960, obert al mercat cinematogràfic sense altres obstacles que aquells films que la censura reténgui per tal d'ésser mutilats, canviats -en el doblatge- o privats de projecció.

La mostra o mostres que aquests dies ens han ofert les pantalles de Barcelona, és de moment, de molt escassa qualitat dins el que entenem que ha d'ésser el cinema, però guanya una mica pel costat espectacular i divertit, especialment del producte americà.

D'aquesta varietat de films, que no podem portar aquí per no fer llarguissim aquest comentari, en treiem els següents:

"LOS HERMANOS KARAMAZOV" (Tívoli). - No ens ha defraudat comprovar el poc cert de portar a la pantalla aquesta obra de Dostoievski. El cinema americà ens té acostumat a aquestes "adaptacions" convencionals, realitzades solament de cara a una espectacularitat o comercialitat peculiars dels productors de Hollywood. Volem fer un parentesi: Aquest rezel nostre -o aquesta queixa- no té altre fonament que comprovar com a la Meca del cinema es perd el temps i els diners per no dir-nos res, amb el mitjà i les possibilitats que el Setè Art pot tenir en les inesgotables relacions humanes. Seguint parlant del film: el color que en aquest film preté ésser funcional, és un fracàs. No ens expliquem -intentem posar-nos al costat del director del film- uns errors d'aquesta magnitud sobretot en un film que vol tenir ca'tegor'.

Tampoc no ens expliquem que alguns intèrprets facin el paper de "Toni" en situacions on podrien molt bé lluir el seu art. Ni Yul Brynner, inexpressiu, ni Maria Schell, equivocada en un paper que humanament no li encaixa, ens han agradat. Apurant molt, destaquem Lee J. Cobb que, entre exageracions i palls, ens demostra la qualitat del seu treball interpretatiu, que és bo quan s'ho proposa.

D'aquest film ens quedem, només, amb l'ambientació que ha estat encertada des de tots els angles.

"DUELO EN EL ATLANTICO" (Fèmina).— Heus aquí un film de guerra que es deixa veure amb força simpatia. I no és que ens agradin massa aquests records d'una passada conflagració, els resultats de la qual encara no estan decidits. Però és que en aquesta pel·lícula hi hem trobat una dosi confortant d'humanitat, ser vida magníficament per una càmera inquieta i ajustadíssima, emmarcada en un cop lor suficient, sense estridències ni "funcionalismes" fora de lloc. I hem vist un encert del director, Dick Powell, aquell actor que ja fa alguns anys omplia la pantalla de cançonetes sentimentals, de comedietes intrascendents, però que ha tingut l'encert de canviar de lloc i, darrera la càmera, fora de la pantalla, ho fa estupendament.

Hi hem sortit guanyant molt... per ara.

"BABETTE SE VA A LA GUERRA" (Alexandra).— Amb un bon esquer es poden pescar molts incauts... i nosaltres hem estat un d'ells.

Encara que per convicció fem cas omís d'aquestes "actrius" que ens donen a primera pàgina les revistes de "cinema", especialitzades en escàndols, xafarderies i sensacionalismes, no per això podem negar que aquests mitjans de propaganda ens han decidit a veure aquest film... i no ens sap gens de greu: vam perdre el temps d'una manera llastimosa. Està vist que a la B. B. no li van bé els papers de nena ingènua... La trista fama de què ve precedida pogué llançar un productor a realitzar un film (?) pensant només en els incauts que passaran per la taquilla. Vam ésser un d'ells -ja ho hem dit abans-, però no n'hi havia gaires més... sortosament per als qui no s'han deixat enganyar.

"LOS DIEZ MANDAMIENTOS" (Coliseum).— Si hi hagués algun dubte que l'obra cinematogràfica del recent desaparegut Cecil B. de Mille havia de passar a la història del cinema amb el segell del "kolossalisme" - així escrit amb k per donar-li més relleu-, el seu darrer film "Los diez mandamientos" s'hauria guanyat sobradament el lloc destacat en el qual l'ha col·locat l'esmentada clag sificació històrica.

Indubtablement, de Mille ha estat l'home que més gent ha fet bellugar davant la càmera. Podríem citar "El signo de la Cruz", "Las Cruzadas", "Rey de Reyes", "Quo vadis", etc., llista que seria extensa i la suma d'actors figurants gairebé astronòmica.

El punt essencial del nostre comentari, creiem que està en la manera com són tractats aquests personatges, aquestes multituds. I, si la part ambiental podem dir que ha reeixit amb èxit, no podem dir el mateix quan ens referim a l'exposició dels interpretes principals. Per un lloc o altre se li escapen els films... El que guanya en espectacularitat ho perd en el detall. Resultat: "match nul".

En el film que ens ocupa, però, ha guanyat força en aquest aspecte del detall. Filant molt prim, trobaríem encara molts punts flacs per on atacar, si la nostra missió fos d'atac i no informativa. S'ha preocupat de falsejar al menys possible la història o la narració de l'Antic Testament, i allí on es podia fàcilment relliscar, les multituds ho han envaït, ens han deixat amb la boca oberta i l'espectacularitat - característica principal de tot el film - ha girat la pàgina de la història... i a una altra cosa.

Es clar que tot això succeeix en la llargada de quatre hores de projecció, durant les quals és molt difícil aguantar l'interès cinematogràfic en detriment de la comoditat del seient. Per això trobem justificada aquesta profusió del mitjà espectacle, aquestes exhibicions massives, aquest enlluernament grandios i fastuos d'una de les pàgines més grans que s'hauran escrit en la història del cinema.

Per això, potser només que per això, ens permetem de recomanar-vos aquest film... Però no cal córrer: hi ha encara molta gent esperant, fent cues llarguíssimes, i és pel·lícula per estar moltíssim de temps a la cartellera.

JOAN CAPDEVILA I NOGUÉS

FIGURETES DE VIDRE Tennessee Williams

Resulta una mica curiós el fet que, a Barcelona, sigui un conjunt d'amateurs el que ens doni les millors proves de vitalitat del teatre català. L'explicació seria, potser, una mica complexa, però sempre evident i acceptada. Ens referim, naturalment, a la infadigable "Agrupació Dramàtica de Barcelona" del C.A. Sant Il·luc. Aquesta selecta Agrupació de teatre ens ha donat, en diverses ocasions, l'oportunitat de viure en tota la seva plenitud el teatre català, i no solament el teatre català estricte, sinó també el teatre universal traduït a la nostra llengua. Recordem, només, "Primera història d'Ester", "Pígalio", "Antígona", "Primera representació", "En Tirant lo Blanc a Grècia" i no fa gaires mesos, "Les cadires" i "La Cantant calba", que comentarem en aquestes mateixes pàgines.

Però la infadigable labor d'aquests veritables amics del teatre, no s'ha reduït a les simples representacions de les obres. Actualment han emprès la publicació d'uns "Quaderns de teatre", que contribuiran al coneixement directe de les gran obres universals incorporades al nostre teatre i del mateix teatre català. Cal agrair aquest esforç de l'ADB amb la publicació d'aquests interessantíssims quaderns.

El primer que ha aparegut és ja una prova eloqüent del què serà aquesta magnífica sèrie de quaderns. La col·lecció ha estat iniciada amb l'obra de Tennessee Williams, "Figuretes de vidre".

Tennessee Williams, pseudònim del veritable nom de Thomas Lanier Williams, és un dels autors més coneguts i sòlids del teatre americà. Autor d'obres que s'han universalitzat, la majoria d'elles per una temàtica d'ambigüitats, de baixos i mòrbids reflexos de la vida social americana, Tennessee Williams inicià la seva carrera teatral amb l'èxit de "Figuretes de vidre", la seva primera obra, estrenada el 1944.

Després han seguit obres tan celebrades com "Un tramvia anomenat desig" (Premi Pulitzer 1948), "Estiu i fum", "La rosa tatuada", "Camí ral", "La gata a la taula de zenc", que han assolit sempre, discutides i tot, un èxit sorprenent.

"Figuretes de vidre" (The glass menagerie), coneguda i representada en castellà amb el nom de "El zoo de cristal", és en gran part una obra autobiogràfica, reflex de la seva joventut difícil. Nasqué a Columbus (Mississipi) el 1914, es va traslladar als tretze anys amb la seva família a Sant Lluis, on transcorre precisament aquesta obra. Williams ajudà, efectivament, la seva germana a formar una col·lecció de figuretes de vidre, i el seu pare treballava en un magatzem de calçat. De bell antuvi, l'autor se'n confessa: es tracta senzillament d'una comèdia de records. A diferència de les que l'han seguit després, aquesta obra es caracteritza per la gran senzillesa argumental i de caràcters. Defuig la tortura i el plantejament de baixes i innobles passions o sentiments. En ella tot és poesia. L'enyorança, la tendresa, l'optimisme, s'entrellacen a vegades amb el descoratjament, amb el complex d'inferioritat davant el cosmolitisme de la vida. Reflecteix l'ambient irreal i poètic en què viu un personatge real - Laura Wingfield - reclosa en un món d'il·lusions. Contrasta la seva fragilitat, transparentada en les delicades figuretes de cristall, amb el món d'ambicions i desbarrelat que l'envolta (el món somniador del seu germà, per exemple, o l'anacrònic de la seva mare). Els altres personatges es mouen entorn d'aquesta figureta de vidre, d'aquest món de poesia i de tendresa, en rics contrastos.

L'obra ha estat traduïda magníficament al català per B. Vallespinoza, expert en l'adaptació del teatre universal a l'escena catalana. En resum, una magnífica comèdia de Tennessee Williams, doblement fidel a la lletra i a l'esperit de l'original, incorporada magistralment al nostre teatre.

JORDI MARTÍ

ACTIVITATS

Inauguració del pessebre

Com cada any, l'entusiasta amic i soci de l'Orfeó Català, Sr. Pere Ser ramalera, ha construït a la sala de lectura de la nostra Biblioteca el tradicional pessebre, que fou inaugurat el dia de Nadal a la una del migdia. El pessebre sempre ha aplegat al seu voltant totes les famílies, i l'Orfeó Català que és una gran família - cantaires, socis i amics - es reüní també entorn del seu pessebre. El Sr. Josep Vilardaga, Vice-President, obrí l'acte d'inauguració amb unes emotives paraules d'esperit nadalenc. El Mestre Lluís Mª Millet i el Sr. Miquel Saperas llegiren alguns poemes del Nadal. Després, la Secció Infantil de l'Orfeó Català, que dirigeix la Sra. Antònia San cristòfol, Vda. Folch, interpretà "Allà sota una penya", "Les dolces festes" i "La pastora Caterina". L'entusiasme dels petits en l'execució d'aquestes cançons merescué fervorosos aplaudiments. Per a finalitzar aquest simpàtic acte, tots els assig tants - molt nombrosos, per cert - cantaren a l'uníson "El desembre congelat" i "Fum, fum, fum". Des d'aquestes pàgines felicitem sincerament el Sr. Pere Ser ramalera, membre de l'"Associació de Pessebristes de Barcelona", que amb tant d'amor s'ofereix sempre per construir el nostre pessebre. Per molts anys!

Orfeó Català - Concerts nadalencs

Els concerts nadalencs de l'Orfeó Català - Sant Esteve i Cap d'Any - han esdevingut una de les tradicions més populars i rellevants de la nostra ciutat. I podem dir, també, que aquesta tradició s'ha fet cada vegada més sublim i eloqüent. Els concerts nadalencs de l'Orfeó Català constitueixen el pessebre vivent - espiritual - de la ciutat. Els cantaires anuncien la pau als hò mes de bona voluntat a través de les cançons populars que han sorgit entorn del misteri de Nadal.

Tant el concert de Sant Esteve com el de Cap d'Any aplegaren a la sala del Palau de la Música Catalana milers d'assistents, cobejosos de sentir les cançons del Nadal.

El programa que en aquests concerts interpretà l'Orfeó Català, sota la direcció del Mestre Lluís Mª Millet, fou el següent:

Primera part: "Adeste fideles" (melodia gregoriana), de Lluís Millet; "Avui la neu i gebré", de Romeu; "Un nou cant de Nadal" (popular savoià), de Kurt Schindler; "On aneu els bons pastors" (popular suïssa), de Canteloube; "Troba" i "Nadala", de Joan Comellas; "El dimoni escuat" (popular catalana), de Cume llas Ribó; "Fum, fum, fum" (popular catalana), de Francesc Pujol; i "El Noi de la Mare", de Nicolau.

Segona part: "Nadal", de Lluís Mª Millet; "L'Arbre de Nadal", "Els Reis" i "L'infant Jesús", de Peter Cornelius; "Cançó de Nadal" de Francesc Pujol; "Llegenda", de Tchaikowski; "Campanetes de Nadal", de Pérez Moya; "Entre flors", de Nicolau; "Oh bon Nadal" (de "La llegenda d'una flor"), de Josep Jordi Llongueres; i "Al·leluia" (El Messias), de Haendel.

Cal fer remarcar que en aquests concerts es donà en primera audició "Oh bon Nadal", del Mestre Josep Jordi Llongueres, que obtingué un gran èxit i davant la insistència del públic fou bisada, sota la direcció del seu autor, al qual el Mestre Millet cedi la batuta. Les altres obres que integraven el programa foren també molt aplaudides pel nombros públic que assistí a aquests concerts.

Actuà de solista Emili Vendrell i els acompanyaments de piano i orgue anaren a càrrec del Mestre Josep Mª Roma. Aquests concerts constituïren les audicions CMXLVII i CMXLVIII de l'Orfeó Català.

Innocentada 1959

La innocentada casolana d'enguany, que tingué efecte la tarda del diumenge, 27 de desembre darrer, posà de relleu, una vegada més, el bon humor dels nostres companys cantaires que proporcionaren unes hores d'esplai i de sana alegria a un públic ja adicte i nombros, que celebrà a riulla oberta les facècies més excèntriques i espectaculars que es succeïen davant dels seus ulls i dels seus sentits.

L'actuació de la Secció Infantil masculina, un xic reduïda per mor del reuma d'alguns infants de més de seixanta anys; l'escena de la castanyera i els vidus; el que passà a una Camiseria, i el "no va más" del cuplé retrospectiu, amb tanta d'ironia i de gràcia interpretat per Núria Cardona (Oh, aquell "Lluís... Lluís...!"), tot obtingué l'èxit que es de suposar.

També el chor "La Trompeta", fundat fa set anys i que celebrà les seves anticipades noces d'or, perquè els seus fundadors es fan vells i "no estan per històries llargues". Un concert de gala amb la intromissió d'una mare i filla ploranes i el discurs del President, i una autèntica fontada de germanor i familiar, amb "merendero" i tot, servit exquisidament per coneguts personatges que repartiren un berenar complet, participat també per tot el públic, foren els actes commemoratius del famós Chor.

Encara, una tempestat, la repetició dels celebrats números "Cantant sota la pluja", "Les espigadores" i "Lamentacions" (un mestre i una contralt), donaren lloc al lluïment personal de diverses actrius i actors i completaren el programa, que acabà amb un "Don Juan Tenorio" amb il·lustracions musicals.

Res. Una innocentada per felicitar els seus organitzadors i col·laboradors, si bé no sabem qui foren els innocents, perquè el públic no en sortí gens enganyat i encara pogué assaborir de veritat, una autèntica coca de llardons.

X.

=====

ALS QUATRE VENTS

NOTICIARI

El dia 25 de desembre, diada de Nadal, morí a la nostra ciutat l'eminent cantatriu Concepció Callao, que tan estretament estava vinculada a la història de l'Orfeó Català. Gairebé podem dir que havia col·laborat en totes les obres simfònico-chorals, que ha donat a conèixer la nostra Secció Choral. També han estat moltes les seves actuacions al Palau de la Música Catalana, en les quals triomfava sempre per l'exquisidesa del seu art i la seva depurada escola. L'Orfeó Català que ha sentit profundament el traspàs de Concepció Callao, que tant representava dintre la vida musical barcelonina, uneix fervorosament la seva pregària a totes les d'aquells que l'estimaven, per la significació de la seva excel·lent labor. Al cel sigui.

Donem ara, per creure-ho d'interès, la relació dels concerts simfònico-chorals, en els quals prengué part la nostra Concepció Callao:

- Any 1921. - 27 de febrer. - J.S. Bach, "Passió segons Sant Mateu".
- Any 1921. - 2 de març. - J. S. Bach, "Passió segons Sant Mateu".
- Any 1922. - 26 de març. - J.S. Bach, "Passió segons Sant Mateu".
- Any 1922. - 2 d'abril. - J. S. Bach, "Passió segons Sant Mateu".
- Any 1912. - 11 i 18 de març. - J. S. Bach, "Passió segons Sant Mateu".
(fragments)
- Any 1923. - 11 de juny. - Beethoven, "Novena Simfonia".
- Any 1924.. - 7 i 13 de maig. - Beethoven, "Novena Simfonia".
- Any 1924. - 7 de desembre. - Monteverdi, "Orpheus" (fragments)

- Any 1927. - 12 i 18 de juny. - Beethoven, "Missa solemnis".
 Any 1928. - 13 i 17 de juny. - Beethoven, "Missa solemnis".
 Any 1934. - 21 de març. - J. S. Bach, Cantata núm. 161 "Vine, dolça hora de la mort".
 Any 1935. - 25 i 31 de maig. - J. S. Bach, "Gran Missa en si menor" (fragments)
 Cantata núm. 161 "Vine, dolça hora de la mort".
 Any 1946. - 18, 20 i 26 de maig. - W. A. Mozart, "Requiem".
 Any 1949. - 2 i 10 d'abril. - Mendelssohn, "Elias".
 Any 1951. - 4, 11, 14 i 17 de novembre. - J.S. Bach, "Gran Missa en si menor" (audició íntegra)
 Any 1952. - 21 i 22 de juny. - J. S. Bach, "Gran Misa en si menor" (audició íntegra)
 Any 1955. - 18 i 27 de març. - W. A. Mozart, "Requiem".
 Any 1955. - 3 d'abril. - W. A. Mozart, "Requiem".
 Any 1955. - 22 i 30 d'octubre. - Beethoven, "Novena Simfonia".
 Any 1955. - 1er. de novembre. - Beethoven, "Novena Simfonia".

Com veieu, doncs, la col·laboració de Concepció Callao amb l'Orfeó Català ha estat en totes les èpoques - Mestre Lluís Millet i Mestre Lluís Me Millet - ben reeixida. Per això hem sentit tan profundament la seva mort, i estem segurs que el seu record perdurará sempre entre nosaltres.

El dia 14 del passat mes de desembre lliurà la seva ànima al Senyor, la qui fou entusiasta cantaire de l'Orfeó Català, senyoreta Teresa Ollé i Bertran. Ingressà a la Secció Choral el 8 d'agost del 1923, i amb exemplar amor a la nostra Institució assistí als assaigs i actes de l'Orfeó, mentre li ho permetien les cruels malalties que l'obligaven a passar algunes temporades separada de les seves activitats. La senyoreta Ollé havia cantat també molts anys a la meritíssima i desapareguda "Schola Cantorum" de la P. U. de Sant Miquel Arcàngel, que dirigia el mestre A. Pérez Moya. Des d'aquestes pàgines reiterem el nostre més sentit condol als familiars de la Srta. Teresa Ollé, que al cel sigui.

El dia 24 de desembre traspassà el Sr. Manuel Figueras, pare de Josefina i Me Rosa Figueras, cantaires -contralts I- de l'Orfeó Català. JOVENIVOLA els acompanya en el dolor que els afligeix i eleva a Déu la més fervent pregaria per l'etern repòs de la seva ànima.

També el dia 30 de desembre del passat any, morí a Barcelona el Rvnd. Josep Me Padró i Farré, organista que havia estat de la Catedral de Girona i darrerament de la de Barcelona. Mossèn Padró, antic escolà de Montserrat, era deixeble del nomenat P. Guzmán, director de l'Escolania del Monestir, i dels mestres Esquerrà i Bargalló, A més d'excel·lent organista, era apreciat també com un destacat compositor. Nasqué a Sant Cugat Sesgarrigues l'any 1884.

El nostre company Manuel Rocamora, tenor I, ha estat sotmès recentment a una operació quirúrgica, que el reté allunyat de nosaltres. No cal dir com desitgem el seu prompte restabliment, per tal que ben aviat pugui reprendre les seves activitats de cantaire.

Diuenge dia 20 de desembre, es celebrà a l'església del Foment de Pietat una Missa, amb motiu d'escaure's el XIVè aniversari de la mort del Mestre Francesc Pujol, durant la qual els cantaires interpretaren diversos motets religiosos. Celebra el Rvnd. P. Eugeni de La Bisbal, caputxí.

El dia 8 de gener, el Sr. Miquel Saperas, secretari de l'Orfeó Català, donà una conferència a l'Orfeó de Sans, sota el títol d'"Aires nadalencs". Fou presentat pel Sr. Vicent Fuster, secretari de l'esmentada entitat. En acabar, l'Orfeó de Sans, que dirigeix el Mestre Elisard Sala, interpretà una selecció de cançons de Nadal. La dissertació del Sr. Miquel Saperas merescué càlids aplaudiments.

- - - - -

La Biblioteca de la Universitat de Princeton (Nova Jersey) ha organitzat per a aquest mes de gener una exposició Albert Schweitzer, amb motiu d'escaure's aquest mes, concretament el dia 14, el 85è aniversari del gran Doctor i Músic. L'Orfeó Català ha contribuït, també a formar aquesta exposició: Tots els programes dels concerts de la Secció Choral, en els quals figurava el nom d'Albert Schweitzer, han estat tramesos a la Biblioteca de la Universitat de Princeton. Actualment estan exposats al costat dels de la Societat Bach, de Paris, -oferts per Mr. Gustave Bret- i recorden la vida d'Albert Schweitzer en aquell període i, particularment, la part musical de la seva obra. L'Orfeó Català trameta encara a l'esmentada Universitat diverses cartes facsimil, que Schweitzer havia adreçat als "chers freres catalans", de Barcelona.

- - - - -

JOVENIVOLA saluda cordialment Jordi Marfà, baix, i Antoni Sabat, baríton, que han ingressat darrerament a la Secció Choral. Per molt anys!

- - - - -

Us anunciem que des d'aquestes pàgines s'està preparant una campanya adreçada a augmentar el número de socis de l'Orfeó Català, per tal que durant aquest any 1960 es pugui arribar als 4.000. Per a aquest fi organitzem un concurs entre els cantaires, amb concessió de premis, les bases del qual us farem saber pròximament.

- - - - -

Opinions

Amb aquesta nova secció intentarem reflectir mensualment l'opinió de dos cantaires i d'un membre de la Junta Directiva, en algunes qüestions que ens afecten intensament. No són més que opinions, naturalment. Hom és lliure d'expressar-se segons les seves creences, sempre que reflexin aquell interès i amor que es mereix la nostra Entitat. Voldríem que tots, al llarg dels mesos, opinéssiu des d'aquestes pàgines. Creiem que això pot donar un més viu interès a moltes qüestions, i que sempre seran repectades i estimades les opinions de tots.

Si aquest nostre intent, amb l'ajuda de tots plegats, serveix per a un major contacte entre tots nosaltres, haurem assolit el nostre objectiu.

Núria Ardiaca, contralt I

- Què t'agrada més de l'Orfeó?
- Els concerts de l'Orfeó.
- Què et desagrada més?
- Els assaigs de noies soles.
- Si els vestits de les noies es canvien, de quin color els preferiries?

- Blancs.
- Per què?
- Jo només tinc 14 anys i orec' que no m'escau-
ria el color negre.
- Tens alguns estudis de música a més dels que
s'exigeixen per ingressar a l'Orfeó?
- Sí. Estudio piano i m'examino com a lliure a
l'Escola de Música.

Vicenç Garcia, baix

- Què us agrada més de l'Orfeó?
- L'Orfeó mateix.
- I el que més us desagrada?
- La il·luminació de la sala gran del cafè-bar
- En quina ocasió vàreu sentir a parlar per
primera vegada de l'Orfeó Català?
- En una conversa amb el company Campmajor (a.c.s.), que era cantaire de l'Or-
feó i m'hi va fer entrar.

- Quin any?
- El 1930
- Què opineu de la disciplina en els assaigs?
- Que és un desastre.
- Com ho solucionaríeu?
- Amb més serietat per part de tothom.

Osvald Cardona, membre de la Junta Directiva

- Què us agrada més de l'Orfeó?
- L'esperit de continuïtat. El veig en l'abnega-
ció dels cantaires i la inalterable fideli-
tat dels socis.
- I el que us desagrada?
- Que el seu mateix volum li dificulti els mo-
viments.

- Com el faríeu més àgil?
- Reforçant la preparació tècnica i l'eficiència en tots els ordres.
- I més efectiu?

- Fomentant la relació dels socis amb la casa, aprofitant qualsevol motiu.
- Diguen-nos la vostra opinió sobre JOVENÍVOLA.
- És una obra que m'interessa des del primer dia. Crec que amb els anys l'heu millorada notablement.
- Ja la creieu perfecta?
- Home, no tant! Però ha fet molt de bé en la formació dels cantaires i ha divulgat valors ben estimables que hi ha entre ells. Hi he llegit articles interessantíssims escrits pels choristes.
- I els nostres actes?
- Sempre encertats els concerts i les conferències. Ha estat també un encert que hi invitéssiu els socis de l'Orfeó, com l'altre dia, a la del P. Llorenç Maria Ferrer.
- Què hi esmenaríeu?
- Tot el que sigui barrila o paròdia.
- No es podria intensificar en tots els ordres la circular als socis?
- No hem d'entrar en competència amb JOVENÍVOLA... Bé caldria fer-ho, però no és cosa fàcil. A mi m'agradaria que estigués molt lligada a les activitats de l'Orfeó en l'aspecte artístic i literari de la seva obra - el cant - i de la vida musical de la ciutat.
- I com a escriptor, què ens dieu?
- Que els homes de l'Orfeó havien estat fortament vinculats a les nostres lletres i això afavorí molt la seva obra. Les cançons noves sobre textos actuals, que estrenàvem molt sovint, ajudaven la col.laboració. Aquestes qüestions ens portarien a una conversa molt llarga.

=====

Sessions culturals

XIX Sessió Cultural

La XIX sessió cultural que es celebrà el dijous dia 7 de gener, a la nit, ens presentà l'Escolania de Montserrat en la seva forma de vida actual. Dissertà el Rvmd. P. Llorenç Maria Ferrer, Prefecte de l'Escolania. Presentat amb breus paraules per Antoni Sabat, i després d'haver-nos adreçat una especial i fervent salutació de part del Rvmd. Pare Abat de Montserrat, Dom Aureli Maria Escarré, inicià la seva conferència amb una expressió totalment familiar, amable i depurada, que ens féu encara molt més agradable aquesta interessantíssima visió de l'Escolania, aquest planter d'infants de la nostra terra consagrats a la Mare de Déu. Ens explicà la preparació que cal que tinguin els infants per tal de poder ingressar a l'Escolania de Montserrat, preparació que es deslliga en dues parts: moral - autènticament cristiana - i musical. Vingué després la vida, podríem dir-ne íntima, de l'escola; el seu treball, estudis, el seu esplai, jocs... que poguérem copsar millor a través d'unes magnífiques projeccions en color, captades pel mateix P. Llorenç Ferrer. També obtinguérem una visió àmplia de l'educació musical dels escolans; a més dels nens cantors, l'Escolania té també un bon conjunt instrumental. Tots els escolans així que entren a formar

part de l'Escolania, inicien estudis de violí per tal que adquireixin un bon coneixement i sentit de l'afinació. N'hi ha a més que toquen el piano, orgue, violoncel, flauta, oboè... La vida religiosa, de culte, dels escolans també té dintre de l'Escolania gran importància; no cal obligar que són nens consagrats a la Mare de Déu, destinats al seu servei. Per això el seu esperit és profundament religiós.

Durant aquesta conferència, oïrem gravacions del treball que realitzen musicalment, i finalitzà amb dos versets de l'"Stabat Mater", de Pergolesi, que executà la capella, acompanyada per l'Orquestra de Càmera "Solistes de Barcelona".

El Rvmd. P. Llorenç Maria Ferrer fou molt aplaudit per haver-nos fet conèixer d'una manera agradabilíssima la vida actual de l'Escolania de Montserrat.

JOVENIVOLA agraeix sincerament al Rvdm. P. Abat de Montserrat i al Rvmd. P. Llorenç Maria Ferrer la seva col·laboració en les nostres sessions culturals, de la qual guardarem un inesborrable record.

= = = = =

ORFEONS DE CATALUNYA

El dia 6 del passat mes de desembre en el nostre Palau de la Música Catalana es va celebrar un magnífic festival a benefici de l'obra de "L'Aide aux personnes déplacées et ses villages Européens", que amb l'apostolat del Pare Pire es duu a terme des del final de l'última guerra mundial, per a socórrer tots els necessitats que han quedat orfes, sense recursos i sense llar.

Anna Mª Cardona, notabilíssima pianista, deixebia del nostre amic el mestre Pere Vallribera, va assolir un triomf força falaguer, interpretant obres de Ravel i Albéniz amb un mecanisme perfecte i amb una dicció inspirada i justa.

Fou també una gran sorpresa l'actuació de l'Esbart Dansaire de Rubí amb la seva fidelitat interpretativa de la dansa catalana.

Després de l'actuació meua i la del mestre Lluís Molins, que amb el seu domini de sempre, m'acompanya al piano una part de cançons dels mestres Vives, Sala, Roma, Torrens, Serra i Toldrà, li toca el torn a l'Orfeó de Sans.

Encara és ben recent l'homenatge que els Orfeons de Catalunya ofrenaren al mestre Pérez-Moya, que encara que físicament no pot seguir la labor quotidiana dels assaigs, continua essent el seu director espiritual i honorari. Aquest Orfeó de Sans, que és una de les agrupacions corals més notables de la nostra ciutat, va interpretar, sota la intel·ligent batuta del jove mestre Elisard Sala, una excel·lent part de cançons de Pérez-Moya, Morera, Spilman i Sala.

Elisard Sala, fent honor a la confiança que el mestre Pérez Moya i el Consell Directiu de l'Orfeó li confiaren, va interpretar el seu programa amb una justesa digna de tots els elogis. I els seus cantaires ben disciplinats, amb aquell entusiasme i amb aquell sentit just de la responsabilitat del moment es van fer mereixedors dels aplaudiments més entusiastes del públic, que en aquest Festival de la Cançó i la Dansa va audir a col·laborar amb la seva presència i els seus donatius, a l'obra apostòlica i humanitària del Pare Pire.

ORFEO LLEIDATÀ

Aquest Orfeó i amb el títol de "Nadales del Món" va interpretar, sota la batuta del seu mestre director Lluís Virgili Farra, obres de Haendel, Oltra, Gevaert, Just, Pérez Moya, Shaw, Spilman, Cervera, Lluís Mª Millet, Artés, Ribó, Bonet, Truan i J. Tomas.

Orfeo Manresa

L'Orfeo Manresa va celebrar dos concerts. El primer el dia de Sant Esteve i el segon el dia 3 de gener. En el concert de Sant Esteve va interpretar sis Cançons en primera audició dels mestres Muller, Oltra, Portet, Cabané i Benedito; completant el programa amb un ramellet de cançons populars dels nostres millors compositors. I el dia 3 de gener donà una audició del magnífic "Poema de Nadal", de Josep Mª de Segarra, a càrrec del rapsoda Angel Tullea amb il·lustracions musicals per un chor de Càmera del mateix Orfeo. Aquest chor fou dirigit pel mestre Josep Mª Descarga.

Orfeo de Sabadell

L'Orfeo de Sabadell que tan magníficament dirigeix el mestre Adolf Cabané, el dia de Sant Esteve, va celebrar també les Festes de Nadal amb un concert al Teatre La Farandula. El programa constava de tres parts i s'interpreten obres dels compositors Planas, Pérez Moya, Lluís Mª Millet, J.J. Llongueres, Maria Empar Ribera, A. Cabané, Haendel, Canteloube, Oltra, Berlin i Spilman. Actuaran com a solistes les senyoretes: Joana Cunille, Eulària Lluñell, Teresa Alaix i el senyor Rafael Uya.

En la part central del programa la Secció Infantil de l'Orfeo interpreta "Sant Josep i la Mare de Déu", "Escolteu l'Angel", "Un jove pastor" i "Bones Festes". Cançons, aquestes, arrançades pel mestre A. Cabané.

Orfeo Vigatà

L'Orfeo Vigatà, que dirigeix el nostre benivolgut amic Rafael Subirachs també celebra les Festes de Nadal amb dos concerts, els dies 25 i 26 de desembre, en els quals interpretarà obres de Pérez Moya, Noyon, Tomàs, Lully i Beethoven. A la segona part del programa, el mestre Subirachs va estrenar Set Cançons de Muntanya, adaptades i harmonitzades a veus mixtes per ell mateix.

Orfeo de Sans

I finalment l'Orfeo de Sans, també el dia de Sant Esteve va celebrar, com cada any, el seu concert nadalenc amb un interessant programa de "Villancets populars" harmonitzats pel mestre Pérez Moya. Unes cançons nadalenques de tot el món i a la tercera part unes escollides cançons i l'estrena de dues amb lletra i música del mestre Elisard Sala.

És bonic de veure com els Orfeons de Catalunya segueixen la tradició de celebrar les festes nadalenques amb concerts, els programes dels quals s'aduguin a aquestes diades.

L'Orfeo Català, que de sempre celebra aquestes festes per enaltir la Cançó de Nadal amb els concerts de Sant Esteve i de Cap d'Any, el seu fundador Lluís Millet que va establir aquest costum que avui s'ha convertit en tradició, des del cel deu veure satisfet com els Orfeons, els cantaires de la terra que ell sabia considerar com a fills seus, segueixen l'exemple que ell ens donà en vida.

Totes les actuacions dels Orfeons són bones per enaltir i fer estimar les nostres cançons i les de tot el món. Però de totes les cançons, les més pures, les més angelicals i humanes són, sense cap mena de dubte, les Cançons de Nadal.

Quina cançó ens farà emocionar més i millor a xics i grans que aquesta dolça, ingenua cançó de "Jesús al pessebre amb Maria Verge i Mare de Déu i Sant Josep al portal i el bou i la mula que escalfen amb el seu alè el Déu Nadó? I els pastors i els Reis que cada any tornen a la terra per adorar el Nen Jesús, Déu fet Infant?

Aquest Nadal que cada any torna per recordar a l'home la seva infantesa, és sempre el moment més propici perquè l'home de bona voluntat canti amb més fervor i amb la veu més emocionada i dolça el seu "Gloria in excelsis Deo" i Pau a la terra als homes de bona voluntat.

EMILI VENDRELL

Cartes a Jovenivola

"Els cantaires de l'Orfeo Català, a vegades, també ens preocupem per les coses que, podríem dir, no són directament del cor. Ens agradaria que a casa nostra tot anés bé, fos en tots els aspectes perfecte. Dic això precisament perquè estíem l'Orfeo Català i el nostre Palau. I és aquesta secció de "CARTES A JOVENIVOLA" el lloc més adequat per a expressar tots els nostres dubtes i suggerències. Començaré, doncs.

Vull referir-me als programes dels últims concerts de l'Orfeo Català. En parlar de programes no vull dir, però, ni faig al·lusió a les obres que s'executen, és a dir, a la part artística, sinó a la seva portada. He observat que la presentació dels programes dels concerts que, durant aquest curs -també durant el darrer-, ha efectuat l'Orfeo Català ha estat sempre la mateixa: El dibuix de Malloj Suazo. ¿No seria possible que els programes dels concerts de l'Orfeo Català ostentessin una altra portada, potser, per què, no d'un caire més modern? També es podria pensar la manera de fer que la nova portada pogués ser canviada a cada concert. Estic segur que aquesta opinió meua és compartida per molts socis i també per la major part del públic no soci, que assisteix a les nostres audicions. I res més, només el desig que aquesta proposició sigui ben acollida i obtingui un resultat satisfactori, cosa que ens seria molt plaent".

JOAQUIM COLOMER

"Les ratlles que segueixen, estimats amics de JOVENIVOLA, estan dictades amb espontaneïtat i el més noble afecte. En primer lloc, agraeixo l'avinentesa que se'ns ofereix en aquesta secció. Crec que ha estat un gran encert que els cantaires tinguem un mitjà de comunicació, com s'ha escrit en aquestes mateixes pàgines, que ens permeti d'expressar les nostres opinions.

Aquesta carta podria estendre's llargament. Però només intentaré formular algunes preguntes, apuntar alguns interrogants, no amb afany de crítica, sinó d'un possible aclariment. Són qüestions banals, ja ho sé, però la perfecció està en les petites coses. No ho creieu així? Per tant, aquí van els meus "per què":

Per què la Biblioteca es converteix en un guardarroba en molts assaigs de l'Orfeo? Per què a les hores de Biblioteca no s'hi guarda generalment el degut silenci i moltes vegades resulta un lloc de tertúlia?

Per què algunes revistes (per exemple el Paris Match, l'Scala, The National Geographic Magazine, etc.) no es troben a la sala de revistes sinó a la sala propiament de la Biblioteca? Es poden treure d'allí o no es poden treure? S'han de llegir forçosament a la Biblioteca? Les pot llegir tothom?

Per què el Paris Match, per exemple, s'ha de llegir sempre amb tant de retard, moltes vegades al cap de deu o quinze dies d'haver aparegut als quioscos del carrer?

Per què l'Orfeo no està subscrit a altres revistes, musicals sobretot, que són força interessants?

Per què no es donen classes de català?

Per què resulta una cosa quasi impossible que en els concerts els cantaires no ens bellugem tant (sobretot els nois), guardem un absolut silenci i una postura que resulti digna del nom de l'Orfeo Català?

Per què no es destermen d'una vegada els antiestètics i diversíssims "echarpes" que porten moltes cantaires, sobretot si els vestits nous de les noies són una cosa definitiva?

Per què no es va a una definitiva solució de la sala d'assaigs (cadires similars per a les noies - que estic segur que ja es té en compte - solució eficient del guardarroba dels homes, etc.)?

Per què no s'intenta una solució en el fumar dels assaigs? Per què no hi ha una mica més de formalitat en la puntualitat i disciplina dels assaigs?

Per què alguns cantaires no s'interessen el més mínim per la JOVENIVOLA, i no expressen en ella les seves possibles equivocacions? Per què molts i moltes cantaires no assisteixen mai a les sessions culturals?

Per què...?

Ja em perdonareu els meus per què. Crec que no sóc jo sol a formular aquestes preguntes i altres que m'oblido, naturalment. Amb tota l'admiració per JOVENIVOLA i per tot el que sigui en prestigi del nostre Orfeó".

JOAN

"Amics: És amb molta satisfacció que he vist el nou format de JOVENIVOLA, cosa que em fa suposar una consolidació d'aquestes pàgines, fruit de molts esforços i sacrificis, fins i tot d'ordre econòmic.

Hi ha, però, un nou apartat que m'ha semblat excel·lent, tant, que no puc estar-me de participar-hi; es tracta d'aquesta pàgina oberta titulada "CARTES A JOVENIVOLA". I aquí ténia la meua opinió de quelcom que vaig observar en el passat concert de Sant Esteve.

L'encert que ha tingut al Mestre - encert no exempt de dificultats, puix que els motlles antics no es trenquen fàcilment - de fer col·locar les noies dretes, en semi-cercle, s'ha vist confirmat per una millor y més perfecta audició. D'això n'estan convençuts els tècnics més exigents en matèria d'audició, que afirmen que la veu sona millor com més allunyada estigui del paviment de fusta, encara que aquesta distància pugui semblar mínima o insignificant.

Queden, però, alguns detalls relatius a l'estètica d'aquest nombrós grup de cantaires. En primer lloc, els vestits de les noies. (Em diuen que no insisteixi en aquest assumpte perquè ja està acordat el canvi. Ho deixo, per ara).

Hi ha, però, altres aspectes que no es solucionaran fàcilment -que tenen, amb tot, solució evident- sigui quin sigui el vestit que es porti o la col·locació que s'adopti. Aquests defectes estètics són més aviat personals -segurament involuntaris- i fan molt mal efecte. Hi ha noies que canten amb els braços plegats, el paper o la carpeta aguantada amb els braços, en un equilibri difícil, almenys així ens ho sembla, que ens fa estar esperant el moment en que anirà per terra (la carpeta, no la noia), i causarà la distracció de l'auditori. Encara que això últim no sigui possible, aquesta posició és francament ridícula.

Hi ha també alguns cantaires que tan segurs estan del que canten, que ni tan sols despleguen el paper. Això ho hem observat principalment en els homes, i, concretament, en "El Noi de la Mare". És evident que tenen motius per saber-se la cançó de memòria, però fa un mal efecte aquesta seguretat(?), que promou una posició semblant a la que adopten els Chors de Clavé! I que consti que ho diem sense intenció de faltar a l'extraordinària bona fe i abnegada actuació d'aquests grups corals. I no parlem dels cantaires que no miren el Mestre... ja és cosa sabuda en tots els Orfeons, i per això suposem que no hi ha remei.

Hi ha cantaires - tornem a referir-nos principalment als homes - que ocupen un lloc molt visible, proper al públic... Això no és cap defecte, si no fos que tenen el vici de portar el compàs de la cançó que canten, amb la curiosa particularitat que no va gairebé mai, d'acord amb el del Mestre. Aquesta dualitat d'opinió desperta en nosaltres l'esperit de juguesca per veure qui, al final, tindrà raó. Gràcies a Déu la raó sempre l'ha tinguda el Mestre. Ens preguntem què passaria si un dia fos el cantaire guanyador de la "quiniela"... No volem pensar-hi!

Hi ha cantaires que semblen anèmics. Perdoneu, però aquesta és la impressió real que ens causen. La carpeta és tan feixuga que, a cada cançó, l'han

de deixar a terra, treure el paper corresponent i, en acabar, tornen a repetir l'operació. Aquesta feina els obliga a un gest, a una posició d'esquena poc elegant, tantes vegades com cançons hi ha en el programa...

Parlant dels programes, ens permetem adreçar un prec a qui faci la compaginació de les lletres que en ells s'inclouen. S'hauria d'estudiar, tant com fos possible, la manera que els textos anessin complets a cada pàgina, per tal que no es produís la girada de full, precisament quan l'Orfeo canta. Gairebé sempre aquesta girada col·lectiva -amb el consegüent aldarull de paper, a la sa la d'actes - es realitza dins un pianíssim o dins un silenci en el cant. Aquest escàndol distreu, fins i tot potser el Mestre i cantaires. Aplaudim l'encert de publicar les lletres de les cançons, però s'hauria d'estudiar poder evitar girades - soroll - mentre es canta. Ja que no tenim al nostre abast solucionar de definitivament el soroll de les campanes, almenys intentem d'eliminar els altres sorolls que poden produir-se durant el concert.

I bé, per avui reg més. Perdoneu que hagi observat "tantes" coses. Potser un altre dia no tindrà tant de "tema" i serà més breu.

Ho he fet pel bé de tots, pensant solament en el nostre Orfeo i el seu prestigi estètic, que també té una mica d'importància, oi?".

Amb tot l'afecte cordial d'aquest

SOCI NÚM. 877

Estem completament d'acord amb les indicacions que, per tal de millorar l'estètica de les audicions de l'Orfeo Català, fa el qui firma "SOCI NÚM. 877". En quant als vestits de les noies, la Junta Directiva ha acordat ja la uniformitat esperada. Pel que es refereix a altres aspectes, creiem i esperem que els cantaires que llegeixin la seva carta i siguin dels qui "aguanten la carpeta amb els braços... que no miren el Mestre... que no despleguen el paper... que porten el compàs (que van desacompassats, diríem nosaltres)... que semblen anèmies" faran una meditació interior i si es veuen inclosos en algun apartat dels que citem, faran un acte d'humilitat i, reconeixent la seva culpa, s'esmenaran en bé de l'Orfeo i del seu prestigi de cara al públic. Per últim donem a conèixer el seu prec als qui tenen cura de compaginar els programes dels concerts de l'Orfeo, a fi que si és possible, es suprimeixi l'aldarull de què parla, i que nosaltres també creiem que hi sobra.

=====

BIBLIOTECA

Relació dels llibres catalogats darrerament:

UN MITE, per Océ Hurtado.- Nova Col·lecció Lletres, núm. 53

ELS LLINATGES CATALANS, per Francesc de B. Moll. - Vol. III, Raixa, núm. 42

V CONCIERTO PARA DOS INSTRUMENTOS DE TECLA, d'Antonio Soler.- Prefaci de Santiago Kastner.- Publicat per l'Institut Espanyol de Musicologia, de Barcelona.

SECRETOS DE LA DIRECCION ORQUESTAL, per Wilhelm Furtwaengler.

ESTANCES, per Carles Riba.- Biblioteca Selecta, núm. 27

LA VIDA I LA MORT D'EN JORDI FRAGINALS, per Josep Pous i Pagès. - Biblioteca Selecta, núm. 28.

Durant l'any 1959, han ingressat a la Biblioteca de l'Orfeó Català 156 goigs, que han passat a engrössir la important col·lecció ja existent. Alguns d'ells han estat adquirits per compra als Amics dels goigs, de Barcelona, i als Amics dels goigs, de Tarrassa. Altres han estat donatius. D'entre aquestes darreres es de força interès la Col·lecció de Goigs a la Mare de Déu - donatiu de la Sra. Antonia San Cristòfol -, en la qual es troba un goig, amb la música corresponent, per a cada dia del mes de maig; l'edició és del Foment de Pietat.

= = = = =

Secció Filològica

ÚS CORRECTE DE PRONOMS FEBLES

En el títol de la lliçó anterior una errada d'impremta ens féu dir "pronoms" on havíem escrit pronoms. Estem segurs, però, que el bon sentit dels nostres llegidors subsana el lapsus.

En aquella lliçó recordàvem que el plural del pronom datiu de tercera persona, masculí i femení li (significant a ell o a ella), no és els hi, com es fa erròniament, sinó que és els (que significa a ells o a elles)

"Els nois ens escriuen, i nosaltres ELS contestem".

"Les noies ens escriuen, i nosaltres ELS contestem".

Però la incorrecció d'usar el pronom hi, sovint no és solament en el plural de li, sinó també en altres combinacions de pronoms, en les quals ocupa el lloc que correspon a el, la, els, les, ho, en.

Exemple: "Quan ens portaran el moble? - "Els hi portarem demà, per comptes de: "Els el portarem demà".

Serviu-vos comparar, si us plau, les següents proposicions, en les quals habitualment sona un els hi i on fem les substitucions dels complements acusatiu i datiu pels pronoms que els pertanyen en cada cas:

L'AUTOR DEDICA EL LLIBRE ALS LECTORS.

El dedica als lectors
ELS dedica el llibre = ELS EL dedica.

DONO LA LLIÇÓ ALS NOIS (O A LES NOIES).

LA dono als nois
ELS dono la lliçó = ELS LA dono.

HAN PORTAT ELS OBSEQUIS ALS NUVIS

ELS han portats als nuvis
ELS HAN PORTAT ELS OBSEQUIS = ELS ELS han portats.

HAVEU VENUT LES ENTRADES ALS ABONATS?

LES haveu venudes als abonats?
ELS haveu venut les entrades" = ELS LES haveu venudes?

REGALARÉ AIXÒ ALS CRIATS.

HO regalaré als criats
ELS regalaré això = ELS HO regalaré.

DONO CAMELS ALS NOIS.

EN dono als nois
ELS dono caramels

= ELS EN dono.

Fixeu-vos que en els precedents exemples hi ha una concordança entre els pronoms i els substantius (masculins, femenins, singular o plural) que els pronoms substitueixen. En canvi, l'esmentada concordança no existeix si en tots els casos diem els hi.

Cal observar que els grups de pronoms que hem indicat, quan van escrits darrera del verb, canvien la seva forma, però no el seu sentit:

portant-los-el
donant-los-els

porteu-los-el
porteu-los-les

porta'ls-el
dóna'ls-les, etc.

Vegem ara quan són correctes els hi o les hi. Solament en els dos casos següents:

Primer.- Quan hi, en contacte amb els o les, equival a li, o sigui a ell, o a ella:

"Haveu fet els obsequis al nuvi?"

"Els hi farem demà." "Feu-los-hi avui."

"Haveu fet els obsequis a la núvia?"

"Els hi farem demà." "Feu-los-hi avui."

"Reclama les fotografies al Ramon."

"Ja les hi reclamaré." "Reclama-les-hi de seguida".

"Dóna les flors a la Rosaura".

"Ja les hi he donades" "Donar-les-hi".

Segon . Quan hi fa d'adverbi i indica algun lloc:

"Va dir que pujaria els mobles al pis i encara no els hi ha pujat".

posar". "Vaig treure les peces del rellotge i ara no les hi sé tornar a

"Diu que té les orelles vermelles, però jo no les hi veig".

Aparentment sembla un xic complicat l'estudi dels pronoms febles, però creiem que posant-hi la deguda atenció, com en totes les qüestions cal fer, no ha d'ésser molt difícil d'obtenir un bon resultat.

P.

Vida musical

- Em podria indicar on és el Palau de la Música Catalana?
- Doncs miri, a l'altre banda del contrabaix.

- És de pànic! Sempre que cantem la Missa del Pare Marcel, es posa la mà a la tellina.

El Mestre Millet vist per J. Renart

Una vegada més el llapis encertadíssim de Joaquim Renart ens plasma, en uns traços severos i característics, una de les figures més evocadores del Mestre Millet. Amb una sobrietat que defuig tota ornamentació, Renart ens dona aquesta vegada un perfil d'esquena del Mestre, com aquell qui diu, amb un sol traçat, robust, ple de vigor, simple. En ell tothom reconeixera o recordara l'evocadora figura del Mestre Millet dirigint. Alçat de puntetes, el braç estirat, ampunyant la batuta, ferm i gegantí, com s'esqueia a la seva figura. No cal afegir res més perquè el simple traç és prou eloqüent i evocador.

Al peu d'aquest dibuix, Renart hi escrigué "6 Desembre 1925. Any de l'excursió a Roma". Aquest concert fou el primer de la tanda d'hivern que celebrava regularment l'Orfeo. Sabem, per la crònica, que hi assistí un públic "nombrósissim". "L'ambient era el de sempre, aguditzat potser encara! I un bell corrent unia els esperits dels cantaires i dels auditors. I el Mestre Millet apareixia com la representació, que podríem dir-ne, de l'ànima col·lectiva". Només cal observar - i recordar en ella - aquesta caricatura del Mestre, tal com el veié Renart en aquella ocasió. El programa estava compost de tres parts, que no podem detallar en aquestes breus línies.

La segona part tingué, però, un interès ben especial. En ella es donà la "Salve Montserratina" (primera audició). "Cançó dels escolans" (estrena) (Per la secció de nois), acompanyades a l'orgue pel mestre Comella, i "La mort de l'escolà", de Nicolau. Si l'obra lluminosíssima i ja popular, "La mort de l'escolà", era coneguda i admirada pel públic, aquest tingué ocasió d'aplaudir dues noves composicions de Nicolau: La "Salve Montserratina" i la "Cançó dels escolans", que encara sentim avui amb veritable fruïció. La sessió més que agradosa, diu el cronista, fou bellíssima. I pel que es desprèn després de tants anys, memorable, com ho testimonien unes obres - ens referim a les del mestre Nicolau que avui encara admirem i sentim amb veritable delectació.

Al mes de novembre, el record de l'excursió a Roma era encara viu. Renart ho recorda al peu de la seva caricatura del Mestre. Mesos després d'aquell memorable pelegrinatge a la Ciutat Santa, el cronista de la Revista Musical Catalana a Roma, Vinyas, escrivia entusiàsticament: "L'Orfeo Català" deixà a Roma memòria inesborrable, i tots els aimants dels esdeveniments en aquest ordre que pogueren oir-lo, no es cansen de preguntar: L'Orfeo Català, quanto retornerà...? Verament la seva estada entre els romans fou massa curta; més, així i tot, deixà el segell gloriós en l'història de l'Augusteum i de l'art líric d'aquesta Ciutat Eterna... La fama que l'Orfeo Català conquerí a Roma s'escampà fins als burges més apartats. Encara se'n parla; uns perquè l'oïren a l'Augusteum; altres en les Basíliques; o bé per les descripcions entusiàstiques que en féu tota la premsa". L'any 1925 quedarà sempre en el record de l'Orfeo Català com l'any del pelegrinatge a Roma.

=====

J. R.

6 Dicembre 1925.

Arrivato all'espansione a Roma.